

Submitted: November 2017

Revised: February 2018

Accepted: March 2018

YAŞAM BOYU ÖĞRENME SÜRECİNDE ÖĞRETMEN ADAYLARININ KONUŞMA KAYGILARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ¹

Dr. Öğretim Üyesi Sevda KOÇ AKRAN² ve Elham ÖZDEMİR³

Özet

Bu araştırmanın temel amacı, yaşam boyu öğrenme sürecinde öğretmen adaylarının konuşma kaygılarına ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırmanın evrenini Siirt Üniversitesi eğitim fakültesi; örnekleme ise Eğitim fakültesi Temel Eğitim Bölümünün Sınıf; Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Bölümünün Türkçe ve Sosyal Bilgileri; Matematik ve Fen Bilimleri Bölümünün Matematik ve Fen Bilgisi; Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümünün Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmen Öğretmenliği bölümlerinin 1., 2., 3. ve 4. sınıflarında öğrenim gören seçkisiz örnekleme yoluyla belirlenen 674 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, öğrencilere 33 maddelik Suroğlu Sofu (2012) tarafından geliştirilen “konuşma kaygısı ölçeği” uygulanmıştır. Verilerin analizinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve ki-kare kullanılmıştır.

Anahtar sözcükler: Yaşam boyu öğrenme, kaygı, konuşma kaygısı, öğretmen adayı

OPINIONS OF PROSPECTIVE TEACHERS FOR THE SPEAKING ANXIETY IN LIFE-LONG LEARNING PROCESS

Abstract

The main purpose of the study is to determine the opinions of prospective teachers for the speaking anxiety in life-long learning process. The population of the study includes Siirt University and the sample includes prospective 674 teachers chosen by random sampling studying in the 1st, 2nd, 3rd and 4th grades of Classroom, Science, Mathematics, Social Studies of Computer and Instructional Technology, Turkish of Turkish Education Department, Computer and Instructional Technology Education Department. In the study, as a data collection tool, “speaking anxiety scale” with 33 items developed by Suroğlu Sofu (2012) have been applied. In analysing the data, frequency, percentage, mean and chi-square are used. Under the titles of discussion, conclusions and recommendations, the results emerged within the light of the findings have been presented in articles and various proposals have been made based on these results.

Key Words: Life-long learning, anxiety, speaking anxiety, prospective teachers

¹ Bu çalışma 4. Uluslararası Öğretim Teknolojileri ve Öğretmen Eğitimi Sempozyumu'nda (ITTES, 2016-ELAZIG) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Dr. Öğretim Üyesi, Siirt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı, sevdakc@gmail.com

³ Siirt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, elhamdemir@hotmail.com

GİRİŞ

İnsanı, diğer canlılardan ayıran en önemli özellik sahip olduğu dil yeteneğidir. Dil yeteneğini kullanan bireyler, çevresiyle iletişim kurarak kendi ilgi, ihtiyaç veya isteklerini anlatabilmektedir (Sevim, 2014). Bireyin bu ilgi ve isteklerini etkili kullanması dört temel dil becerisi olan konuşma, dinleme, okuma ve yazmaya bağlıdır. İnsan sosyal bir varlık olduğundan dolayı bu dört temel beceriden en fazla ihtiyaç duyulan konuşma becerisidir (Demir ve Melanloğlu, 2014). Çünkü bebeklik çağından itibaren bireyler ihtiyaçlarını, isteklerini ya da dinleyerek edindiği bilgi ve tecrübeleri konuşarak diğer bireylere aktarma eğiliminde olmuştur (Katrancı ve Kuşdemir, 2015; Çongur, 1999: 15). Bundan dolayı insanoğlu sürekli bir iletişim ortamı içerisine bulunmuş ve bu iletişim ortamı onun konuşma becerisini etkilemiştir (Kınay ve Özkan, 2014).

Bireylerin konuşmaları onların kişiliklerinin ve toplumsal ilişkilerinin bir yansımasıdır. Mesela bir birey jest ve mimiklerini kullanarak duygu ve düşüncelerini paylaşmaktadır. Başka bir birey ise bu duygu ve düşüncelerini diğer bireylerle paylaşmadığı gibi, yaşam boyu öğrenme sürecinde topluma uyum sağlamamakta ve iletişim sürecinde bir takım problemler yaşamaktadır. Bu problemler zamanla büyüyerek daha büyük problemlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır. Çünkü insanı diğer canlılardan ayıran en büyük özellik düşünmesi ve bu düşüncelerini konuşarak, yazarak vs. aktarmasıdır. Tüm bu sebeplerden dolayı, bireyin toplum içinde etkili şekilde konuşabilmesi önem kazanmaktadır (Yaman ve Karaaslan, 2012; Güneş, 2013: 113). Böyle bir önem, bireyin topluluk önünde güçlü istek veya güdülerinin gerçekleşememe ihtimaline karşı duyduğu tedirginlik olan kaygıya neden olmaktadır (Yaman ve Sofu, 2013). Kaygı durumu, pek çok farklı alanda ve pek çok farklı yaş ve meslek grubunda kendini göstermektedir. Ancak, öğretmenlik mesleğinde bireylerin sürekli iletişim halinde olması ve özellikle dil becerilerinden en etkili olan konuşma becerisine hâkim olması beklenmektedir. Öğretmenliğin yeni nesilleri yetiştiren bir meslek olması, topluma yol göstermesi, toplumun kalkınmasında önemli bir rol oynamasından dolayı bu beklenti her geçen gün değişen toplum yapısı ve değişen öğrenci profiline göre artmaktadır. Toplumun öğretmene yüklediği bu görev ve sorumluluk öğretmenin gerek hizmet öncesi gerekse hizmet sonrası kendisini günün koşullarına uygun yetiştirmesini sağlamaktadır. Bu yetiştirme sürecinde öğretmenin hizmet öncesinde elde ettiği bilgileri herkesin anlayacağı ve dinleyeceği şekilde konuşarak aktarma becerisine sahip olması, hizmet sonrasında ise yeni nesillere bu beceriyi nasıl kullanacağı konusunda rehber olması önemlidir. Buradan hareketle, yaşam boyu öğrenme sürecinde öğretmen adaylarının konuşma kaygılarına ilişkin görüşleri araştırmanın problemi oluşturmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, yaşam boyu öğrenme sürecinde öğretmen adaylarının konuşma kaygılarına ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bu temel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

1. Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme sürecinde konuşma kaygılarıyla ilgili görüşlerinin dağılımı nasıldır?
2. Cinsiyetlerine göre, öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme sürecinde konuşma kaygılarına ilişkin görüşleri anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
3. Bölümlerine göre, öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme sürecinde konuşma kaygılarına ilişkin görüşleri anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırmanın Yöntemi

Araştırma, ilişkisel tarama modeline dayalıdır. İlişkisel tarama; “iki ve daha çok sayıda değişken arasında birlikte değişim varlığını ve derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir.” (Karasar, 1998:81).

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini 2015-2016 öğretim yılında, Siirt Üniversitesi Eğitim Fakültesine bağlı öğretmen adayları oluşturmaktadır. Örneklemi ise, örneklemi ise Eğitim fakültesi Temel Eğitim Bölümünün Sınıf; Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Bölümünün Türkçe ve Sosyal Bilgileri; Matematik ve Fen Bilimleri Bölümünün Matematik ve Fen Bilgisi; Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümünün Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmen Öğretmenliği bölümlerinin 1., 2., 3. ve 4. sınıflarında öğrenim gören seçkisiz örnekleme yoluyla belirlenen 674 öğretmen adayı oluşturmaktadır.

Tablo 1. Örneklem Grubunun Dağılımı

Sıra No	Bölüm	Öğrenci Sayısı	%
1	Sınıf Öğretmenliği	162	24,03
2	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	147	21,81
3	Fen Bilgisi Öğretmenliği	91	13,50
4	Türkçe Öğretmenliği	118	17,50
5	Matematik Öğretmenliği	91	13,50
6	BÖTE	65	9,64
TOPLAM		674	100

Tablo 1’de görüldüğü üzere, sınıf öğretmenliği bölümünden % 24,03’ü; sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünden %21,81’i, Türkçe Öğretmenliği bölümünden %17, 50’si, Fen Bilgisi Öğretmenliği ve Matematik Öğretmenliği bölümlerinden %13,50’si, BÖTE bölümünden ise %9,54’ü araştırmaya katılım gösterdiği görülmüştür.

Araştırmanın Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak, öğrencilere 33 maddelik Suroğlu Sofu (2012) tarafından geliştirilen “konuşma kaygısı ölçeği” uygulanmıştır. Ölçeğin güvenirlik çalışmasında ise Cronbach alfa güvenirlik katsayısına bakılmış ve .91’lik bir değer bulunmuştur. Bu değere göre ölçek oldukça güvenilir bir özellik göstermektedir. Ölçeğin maddelerinin derecelendirilmesinde 5’li likert derecelendirme kullanılmıştır. 1) Kesinlikle katılmıyorum, 2) Katılmıyorum, 3) Kararsızım, 4) Katılıyorum ve 5) Kesinlikle Katılıyorum olarak değerlendirilmiştir. Madde bazında ayrıntılı analiz ve yorumlar yapabilmek amacıyla ölçek maddeleri birbirinden bağımsız ele alındığı için, elde edilen puanların güvenirliğiyle ilgili (Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı gibi) bir analize gidilmemiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada toplanan veriler SPSS 17.0 paket programıyla değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve ki-kare kullanılmıştır.

BULGULAR ve YORUM

Bu başlık altında, araştırmadan elde edilen bulgular alt problemlere göre sırasıyla tablolar halinde verilmiş ve yorumlanmıştır.

Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme sürecinde konuşma kaygılarıyla ilgili görüşlerinin dağılımına ilişkin bulgular

Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme sürecinde konuşma kaygılarıyla ilgili görüşlerinin dağılımı Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2 görüldüğü üzere, araştırmaya katılan öğretmen adayları 7. maddede belirtilen “Konuşma yapacağım zaman hiçbir korku duymuyorum.” görüşüne %36,6’sı; 24. maddede belirtilen “Konuşma yaparken dinleyicilerin bakışları ve başları ile beni onaylamaları rahatlatır.” görüşüne %37,8’i; 25. maddede belirtilen “Konuşma yaparken dinleyicilerin sıkıldığını görmek, konuşmamı hızlıca bitirme istediği uyandırır” görüşüne %37,8’i; 27. maddede belirtilen “Konuşma yaptığım konuda eksik olmak beni gergin hissettirir.” görüşüne %38,1’i; 31. maddede belirtilen “Sınıfta otururken konuşma korkumu yenmek için derin nefes alıp kendimi rahatlatırım.” görüşüne %38,6’sı “*katılıyorum*”; 28. Maddede belirtilen “Önceden konuşmamın provasını yaptığımda kendime olan güvenim artar.” görüşüne %42,1’i; 30. maddede belirtilen “Konuşma yapmadan önce başarılı bir konuşma yaptığımı hayal etmek motivasyonumu artırıyor.” görüşüne %44,2’si “*kesinlikle katılıyorum*” olarak görüş belirtmiştir.

Tablo 2. Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme sürecinde konuşma kaygılarıyla ilgili görüşlerinin dağılımı

Madde No	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katlıyorum		Kesinlikle katlıyorum	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	172	25,5	188	27,9	117	17,4	135	20	61	9,1
2	136	20,2	197	29,2	111	16,5	168	24,9	62	9,2
3	122	18,1	187	27,7	119	17,7	172	25,5	74	11,0
4	66	9,8	64	9,5	86	12,8	226	33,5	232	34,4
5	95	14,1	144	21,4	131	19,4	201	29,8	103	15,3
6	105	15,6	202	30	164	24,3	113	16,8	90	13,4
7	57	8,5	105	15,6	125	18,5	245	36,4	142	21,1
8	110	16,3	189	28	169	25,1	150	22,3	56	8,31
9	151	22,4	189	28	125	18,5	137	20,3	72	10,7
10	135	20	158	23,4	125	18,5	181	26,9	75	11,1
11	73	10,8	122	18,1	157	23,3	215	31,9	107	15,8
12	107	15,9	153	22,7	164	24,3	163	24,2	87	12,9
13	115	17,1	136	20,2	128	19,0	189	28,0	106	15,7
14	80	11,9	131	19,4	143	21,2	235	34,9	85	12,6
15	50	7,4	85	12,6	184	27,3	237	35,2	118	17,5
16	73	10,8	137	20,3	183	27,2	175	26,0	106	15,7
17	74	11,0	170	25,2	157	23,3	180	26,7	92	13,6
18	163	24,2	178	26,4	116	17,2	161	23,9	55	8,2
19	95	14,1	122	18,1	121	18,0	200	29,7	136	20,2
20	128	19,0	165	24,5	145	21,5	154	22,8	82	12,1
21	91	13,5	138	20,5	115	17,1	240	35,6	90	13,4
22	68	10,1	84	12,5	93	13,8	210	31,2	219	32,5
23	139	20,6	20,8	30,9	141	20,9	127	18,8	59	8,8
24	36	5,3	65	9,6	91	13,5	255	37,8	227	33,7
25	59	8,8	58	8,6	97	14,4	255	37,8	205	30,4
26	116	17,2	150	22,3	129	19,1	174	25,8	105	15,6
27	58	8,6	62	9,2	81	12,0	257	38,1	216	32,0
28	33	4,9	46	6,8	81	12,0	230	34,1	284	42,1
29	62	9,2	103	15,3	150	22,3	207	30,7	152	22,6
30	30	4,5	47	7,0	67	9,9	232	34,4	298	44,2
31	49	7,3	81	12,0	107	15,9	260	38,6	177	26,3
32	115	17,1	190	28,2	182	27,1	111	16,4	76	11,2
33	83	12,3	150	22,2	150	22,2	186	27,6	105	15,5

Buradan hareketle, öğretmen adaylarının konuşma kaygısına ilişkin görüşlerinde, konuşma yaparken çok rahat bir şekilde duygu ve düşüncelerini ifade ettiği, dinleyici topluluğunun jest ve mimiklerinin bireyde dönüt sağladığı, konuşma yaparken eksik olan bilginin bireyde kaygı düzeyinin yüksek olmasına neden olduğu, konuşma kaygısını yenmek için bireyin bir takım egzersizler yaptığı ve bu egzersizlerin bireyde güven duygusunu arttırdığı şeklinde yorumlanabilir.

Cinsiyetlerine göre, öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme sürecinde konuşma kaygılarına ilişkin görüşlerinin farklılaşp farklılaşmadığı ile ilgili bulgular

Cinsiyetlerine göre, öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme sürecinde konuşma kaygılarına ilişkin görüşleri arasında 2, 3, 5, 6, 10, 13, 14, 19, 21, 22, 24, 25 ve 26. maddelerde anlamlı farklılaşma görülmüştür. Anlamlı farklılaşmanın olduğu maddeler, Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Cinsiyetlerine göre, öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme sürecinde konuşma kaygılarına ilişkin görüşlerinin Kay-Kare testi sonuçları

Maddeler	Değişken	Öğretmen Adaylarının Görüşleri							χ^2	sd	p
		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum	Toplam				
2	Kız	N	55	106	55	114	32	362	24,038	4	0,00
		%	15,2	29,3	15,2	31,5	8,8	100			
	Erkek	N	81	91	56	54	30	312			
		%	26,0	29,2	17,9	17,3	9,6	100			
	TOPLAM	N	136	197	111	168	62	674			
		%	20,2	29,2	16,5	24,9	9,2	100			
3	Kız	N	58	84	64	111	45	362	17,287	4	0,02
		%	16,0	23,2	17,7	30,7	12,4	100			
	Erkek	N	64	103	55	61	29	312			
		%	20,5	33,0	17,6	19,6	9,3	100			
	TOPLAM	N	122	187	119	172	74	674			
		%	18,1	27,7	17,7	25,5	11,0	100			
5	Kız	N	37	72	63	128	62	362	20,568	4	0,00
		%	10,2	19,9	17,4	35,4	17,1	100			
	Erkek	N	58	72	68	73	41	312			
		%	18,6	23,1	21,8	23,4	13,1	100			
	TOPLAM	N	95	144	131	201	103	674			
		%	14,1	21,4	19,4	29,8	15,3	100			
6	Kız	N	67	133	77	51	34	362	18,185	4	0,00
		%	18,5	36,7	21,3	14,1	9,4	100			
	Erkek	N	38	69	87	62	56	312			
		%	12,2	22,1	27,9	19,9	17,9	100			
	TOPLAM	N	105	202	164	113	90	674			
		%	15,6	30,0	24,3	16,8	13,4	100			
10	Kız	N	54	82	67	115	44	362	10,437	4	0,03
		%	14,9	22,7	18,5	31,8	12,2	100			
	Erkek	N	81	76	58	66	31	312			
		%	26,0	24,4	18,6	21,2	9,9	100			
	TOPLAM	N	135	158	125	181	75	674			
		%	20,0	23,4	18,5	26,9	11,1	100			
13	Kız	N	56	67	60	114	65	362	12,922	4	0,01
		%	15,5	18,5	16,6	31,5	18,0	100			
	Erkek	N	59	69	68	75	41	312			
		%	18,9	22,1	21,8	24,0	13,1	100			
	TOPLAM	N	115	136	128	189	106	674			
		%	17,1	20,2	19,0	28,0	15,7	100			
14	Kız	N	37	67	64	143	51	362	33,775	4	0,00
		%	10,2	18,5	17,7	39,5	14,1	100			
	Erkek	N	43	64	79	92	34	312			
		%	13,8	20,5	25,3	29,5	10,9	100			
	TOPLAM	N	80	131	143	235	85	674			
		%	11,9	19,4	21,2	34,9	12,6	100			
19	Kız	N	40	46	61	133	82	362	33,775	4	0,00
		%	11,0	12,7	16,9	36,7	22,7	100			
	Erkek	N	55	76	60	67	54	312			
		%	17,6	24,4	19,2	21,5	17,3	100			
	TOPLAM	N	95	122	121	200	136	674			
		%	14,1	18,1	18,0	29,7	20,2	100			

Tablo 3'ün Devamı

Maddeler	Değişken	Öğretmen Adaylarının Görüşleri							χ^2	sd	p
		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum	Toplam				
21	Kız	N	38	67	51	152	54	362	21,132	4	0,00
		%	10,5	18,5	14,1	42,0	14,9	100			
	Erkek	N	53	71	64	88	36	312			
		%	17,0	22,8	20,5	28,2	11,5	100			
	TOPLAM	N	91	138	112	240	90	674			
		%	13,5	20,5	17,1	25,6	13,4	100			
22	Kız	N	21	41	39	122	139	362	30,265	4	0,00
		%	5,8	11,3	10,8	33,7	38,4	100			
	Erkek	N	47	43	54	88	80	312			
		%	15,1	13,8	17,3	28,2	25,6	100			
	TOPLAM	N	68	84	93	210	219	674			
		%	10,1	12,5	13,8	31,2	32,5	100			
24	Kız	N	15	28	41	143	135	362	11,404	4	0,02
		%	4,1	7,7	11,3	39,5	37,3	100			
	Erkek	N	21	37	50	112	92	312			
		%	6,7	11,9	16,0	35,9	29,5	100			
	TOPLAM	N	36	65	91	255	227	674			
		%	5,3	9,6	13,5	37,8	33,7	100			
25	Kız	N	18	24	38	146	136	362	39,008	4	0,00
		%	5,0	6,6	10,5	40,3	37,6	100			
	Erkek	N	41	34	59	409	69	312			
		%	13,1	10,9	18,9	34,9	22,1	100			
	TOPLAM	N	59	58	97	255	205	674			
		%	8,8	8,6	14,4	37,8	30,4	100			
26	Kız	N	44	66	62	116	74	362	42,580	4	0,00
		%	12,2	18,2	17,1	32,0	20,4	100			
	Erkek	N	72	84	67	58	31	312			
		%	23,1	26,9	21,5	18,6	9,9	100			
	TOPLAM	N	116	150	129	174	105	674			
		%	17,2	22,3	19,1	25,8	15,6	100			

Tablo 3'de görüldüğü üzere, 2. maddede belirtilen “Bir çalışmada “konuşma” veya topluluk önünde konuşma kelimelerini gördüğüm zaman kendimi gergin hissediyorum” görüşüne araştırmaya katılan kız öğretmen adaylarının %31,5’i katılıyorum, erkek öğretmen adaylarının %29,5 “katılmıyorum”; 3. maddede belirtilen “Konuşma yaparken düşüncelerim karışıyor ve şaşkın halde oluyorum” görüşüne araştırmaya katılan kız öğretmen adaylarının %33,7’si katılıyorum, erkek öğretmen adaylarının %30’u “katılmıyorum”; 5. maddede belirtilen “Konuşma sırası bana geleceği zaman endişeleniyorum” görüşüne araştırmaya katılan kız öğretmen adaylarının %35,4’ü, erkek öğretmen adaylarının %23,4’ü “katılıyorum”; 6. maddede belirtilen “Konuşma yapacağım zaman hiçbir korku duymuyorum.” görüşüne araştırmaya katılan kız öğretmen adaylarının %36,7’si “katılmıyorum”, erkek öğretmen adaylarının %27,9’u “kararsızım”; 10. maddede belirtilen “Konuşma yaparken ellerim titremeye başlar.” görüşüne araştırmaya katılan kız öğretmen adaylarının %31,8’i “katılıyorum”, erkek öğretmen adaylarının %26’sı “kesinlikle katılmıyorum”; 13. maddede belirtilen “Söyleyeceklerimi önceden hazırlamadığım zamanlar korku içinde olurum.” görüşüne araştırmaya katılan kız öğretmen adaylarının %31,5’i, erkek öğretmen adaylarının %24’ü “katılıyorum”; 14. maddede belirtilen “Bir kişi bana benim konuşmamla ilgili benim bilmediğim bir şey sorarsa kaygılanırım.” görüşüne araştırmaya katılan kız öğretmen adaylarının %39,5’i, erkek öğretmen adaylarının %29,5’i “katılıyorum”; 19. maddede belirtilen “Konuşmaya başlamadan önce kalbim çok hızlı atar.” görüşüne araştırmaya katılan kız öğretmen adaylarının %36,7’si “katılıyorum”, erkek öğretmen adaylarının %24,4’ü “katılmıyorum”; 21. maddede belirtilen “Konuşurken kelimeleri yanlış telaffuz edeceğimden endişe duyarım.” görüşüne araştırmaya katılan kız öğretmen adaylarının %42’si, erkek öğretmen adaylarının %28,2’si “katılıyorum”; 22. maddede belirtilen “Konuşma yaparken üzerimde en sevdiğim kıyafetimin olması özgüvenimi artırır.” görüşüne araştırmaya katılan kız öğretmen adaylarının %33,7’si, erkek öğretmen adaylarının %28,2’si “katılıyorum”; 24. maddede belirtilen “Konuşma yaparken dinleyicilerin

bakışları ve başları ile beni onaylamaları rahatlatır.” görüşüne araştırmaya katılan kız öğretmen adaylarının %39,5’i, erkek öğretmen adaylarının %35,9’u “*katılıyorum*”; 25. maddede belirtilen “Konuşma yaparken dinleyicilerin sıkıldığını görmek, konuşmamı hızlıca bitirme istediği uyandırır.” görüşüne araştırmaya katılan kız öğretmen adaylarının %40,3’ü, erkek öğretmen adaylarının %34,9’ü “*katılıyorum*”; 26. maddede belirtilen “Konuşma yaparken yanaklarım kızarır ve utanırım.” görüşüne araştırmaya katılan kız öğretmen adaylarının %32’si “*katılıyorum*”, erkek öğretmen adaylarının %26,9’u “*katılmıyorum*” olarak görüş belirtmiştir. Buradan hareketle öğretmen adayları içerisinde kız öğretmen adaylarının konuşma kaygısı ile ilgili bir takım kavramlara karşı ön yargılı olduğu, bu ön yargıların kendilerinde gerginlik yarattığı, bu gerginliğin her zaman olmadığı, bir plan-program çerçevesinde konuşmalar hazırlandığında kendilerini daha rahat ifade ettiği, plan ve program dışı bir soru geldiğinde kelimeleri yanlış telaffuz ettikleri, kaygı düzeylerinin yükseldiği, konuşma esnasında giyilen kıyafetler ve dinleyicilerin bakışları bireyde rahatlama ve güven duygusunun arttırdığı görüşüne katılım gösterildiği görülmüştür.

Bölgülerine göre, öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme sürecinde konuşma kaygılarına ilişkin görüşlerinin farklılaşp farklılaşmadığı ile ilgili bulgular

Bölgülerine göre, öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme sürecinde konuşma kaygılarına ilişkin görüşleri arasında 2, 11, 15, 16 ve 29. maddelerde anlamlı farklılaşma görülmüştür. Anlamlı farklılaşmanın olduğu maddeler, Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Bölümlerine göre, öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme sürecinde konuşma kaygılarına ilişkin görüşlerinin Kay-Kare testi sonuçları

Maddeler	Bölüm	Öğretmen Adaylarının Görüşleri							χ^2	sd	p
		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum	Toplam				
2	Türkçe Öğr.	N	24	31	28	30	5	118	12,501	5	0,03
		%	20,33	26,27	23,73	25,42	4,24	100			
	BOTE	N	15	12	17	15	6	65			
		%	23,07	18,46	26,15	23,08	9,23	100			
	Fen B.Öğr.	N	16	37	16	19	3	91			
		%	17,58	40,66	17,58	20,88	3,29	100			
	Sosyal B. Öğr.	N	31	37	17	34	28	147			
		%	21,08	25,17	11,56	23,13	19,05	100			
	Matematik Öğr.	N	13	28	11	32	7	91			
		%	14,28	30,77	12,09	35,16	7,69	100			
Sınıf Öğr.	N	37	52	22	38	13	162				
	%	22,84	32,1	13,58	23,46	8,02	100				
TOPLAM	N	136	197	111	168	62	674				
	%	20,17	29,23	16,47	24,93	9,199	100				
11	Türkçe Öğr.	N	12	18	31	39	18	118	19,177	10	0,04
		%	10,16	15,25	26,27	33,05	15,25	100			
	BOTE	N	11	10	24	13	7	65			
		%	16,92	15,38	36,92	20	10,77	100			
	Fen B.Öğr.	N	10	15	20	33	12	91			
		%	10,98	16,48	21,98	36,26	13,19	100			
	Sosyal B. Öğr.	N	22	26	24	46	29	147			
		%	14,96	17,69	16,33	31,29	19,73	100			
	Matematik Öğr.	N	8	27	20	26	10	91			
		%	8,791	29,67	21,98	28,57	10,99	100			
Sınıf Öğr.	N	10	26	38	58	30	162				
	%	6,172	16,05	23,46	35,8	18,52	100				
TOPLAM	N	73	122	157	215	106	674				
	%	10,83	18,1	23,29	31,9	15,73	100				

Tablo 4'ün Devamı

Maddeler	Bölüm	Öğretmen Adaylarının Görüşleri							χ^2	sd	p
		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum	Toplam				
15	Türkçe Öğr.	N 10	10	38	39	21	118	11,968	5	0,04	
		% 8,47	8,47	32,2	33,05	17,8	100				
	BOTE	N 5	7	23	18	12	65				
		% 7,69	10,77	35,38	27,69	18,46	100				
	Fen B.Öğr.	N 5	9	19	40	28	91				
		% 5,49	9,89	20,88	43,96	30,77	100				
	Sosyal B. Öğr.	N 16	17	33	53	28	147				
		% 10,88	11,56	22,45	36,05	19,05	100				
	Matematik Öğr.	N 5	17	31	25	13	91				
		% 5,49	18,68	34,07	27,47	14,29	100				
Sınıf Öğr.	N 9	25	40	62	26	162					
	% 5,55	15,43	24,69	38,27	16,05	100					
TOPLAM	N 50	85	184	237	118	674					
	% 7,41	12,61	27,3	35,16	17,51	100					
16	Türkçe Öğr.	N 16	26	33	28	15	118	17,075	5	0,00	
		% 13,5	22,03	27,97	23,73	12,71	100				
	BOTE	N 8	14	25	9	9	65				
		% 12,30	21,54	38,46	13,85	13,85	100				
	Fen B.Öğr.	N 9	11	28	31	12	91				
		% 9,89	12,09	30,77	34,07	13,19	100				
	Sosyal B. Öğr.	N 17	25	30	43	32	147				
		% 11,56	17,01	20,41	29,25	21,77	100				
	Matematik Öğr.	N 8	25	23	23	12	91				
		% 8,79	27,47	25,27	25,27	13,19	100				
Sınıf Öğr.	N 15	36	44	41	26	162					
	% 9,25	22,22	27,16	25,31	16,05	100					
TOPLAM	N 73	137	183	175	106	674					
	% 10,831	20,33	27,15	25,96	15,73	100					
29	Türkçe Öğr.	N 17	18	30	31	22	118	14,572	5	0,00	
		% 14,407	15,25	25,42	26,27	18,64	100				
	BOTE	N 11	11	15	13	15	65				
		% 16,923	16,92	23,08	20	23,08	100				
	Fen B.Öğr.	N 2	11	20	35	23	91				
		% 2,19	12,09	21,98	38,46	25,27	100				
	Sosyal B. Öğr.	N 19	31	23	35	39	147				
		% 12,9	21,09	15,65	23,81	26,53	100				
	Matematik Öğr.	N 5	12	24	31	19	91				
		% 5,49	13,19	26,37	34,07	20,88	100				
Sınıf Öğr.	N 8	20	38	62	34	162					
	% 4,93	12,35	23,46	38,27	20,99	100					
TOPLAM	N 62	103	150	200	152	674					
	% 9,2	15,3	22,3	30,7	22,6	100					

Tablo 4'e göre Fen bilimleri öğretmenleri, Türkçe öğretmeni, BOTE, Sosyal Bilgiler öğretmenliği, Matematik öğretmenliği ve sınıf öğretmenliğine göre 2. maddede belirtilen "Bir çalışmada "konuşma" veya topluluk önünde konuşma kelimelerini gördüğüm zaman kendimi gergin hissediyorum" görüşüne "Katılmıyorum"; Fen bilimleri öğretmenleri, Türkçe öğretmeni, BOTE, Sosyal Bilgiler öğretmenliği, Matematik öğretmenliği ve sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarına göre 11. maddede belirtilen "Konuşma yaparken kendimi rahatlamış

hissederim.” görüşüne “*Kararsızım*”; Fen bilimleri öğretmenleri, Türkçe öğretmeni, BOTE, Sosyal Bilgiler öğretmenliği, Matematik öğretmenliği ve sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarına göre 15. maddede belirtilen “Bir konuşma yaparken konuşmaya hâkim olduğumu hissederim.” görüşüne “*Katılıyorum*”; Fen bilimleri öğretmenleri, Türkçe öğretmeni, BOTE, Sosyal Bilgiler öğretmenliği, Matematik öğretmenliği ve sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarına göre 16. maddede belirtilen “Konuşma yaparken zihnimde başka hiçbir şey olmaz.” görüşüne “*Kararsızım*”; Fen bilimleri öğretmenleri, Türkçe öğretmeni, BOTE, Sosyal Bilgiler öğretmenliği, Matematik öğretmenliği ve sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarına göre 29. maddede belirtilen “Konuşma yapmadan önce açık havada yürüyüş ve egzersiz yapmak rahatlamamı sağlar.” görüşüne “*Katılıyorum*” olarak görüş belirtmiştir. Buradan hareketle, fen bilimleri öğretmen adaylarının konuşma ile ilgili bir takım kavramların kendilerinde tedirginlik yarattığı görüşüne katılmadıkları, konuşma yaparak bireyin bir takım kaygılardan uzak durduğu, bu kaygının olmaması sonucu konuşmaya hâkim olduğu, farklı çevre koşullarının bireyin motivasyonunu arttırdığı görüşüne katıldıkları; BÖTE öğretmen adaylarının duygu ve düşüncelerini başka bireylerle paylaşarak rahatladığı ve konuşma esnasında bilişsel yapısını farklı düşüncelerle meşgul etmediği görüşünde kararsız katılım gösterdikleri; sınıf öğretmen adaylarının konuşma öncesinde buldukları çevrenin onların konuşma esnasındaki performanslarına etki ettiği görüşüne katılım gösterdikleri şeklinde yorumlanabilir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme sürecinde konuşma kaygısına ilişkin görüşlerinde konuşma yaparken çok rahat bir şekilde duygu ve düşüncelerini ifade ettiği, dinleyici topluluğunun jest ve mimiklerinin bireyde dönüt sağladığı, konuşma yaparken eksik olan bilginin bireyde kaygı düzeyinin yüksek olmasına neden olduğu, konuşma kaygısını yenmek için bireyin bir takım egzersizler yaptığı ve bu egzersizlerin bireyde güven duygusunu arttırdığı görülmüştür. Başka bir deyişle, bireyler duygu ve düşüncelerini başka bireylerle paylaşırken (Taşer, 2001: 27) bir takım olumsuz durumlardan (stres, kaygı vs.) uzak durdukları zaman her hangi bir problemle karşılaşmamaktadır (Selvikavak, 2006:13). Aksi takdirde konuşma fobisi ile karşı karşıya kalacak (Ayres ve Hopf, 1993; Zorbaz, 2010:1; Özbay, 2005: 125) ve kendisine karşı güven duygusu azalacaktır (Saban ve Çoklar, 2013:239) Güvensizlik duygusu ile birey hem bilgisi hem de becerisini, geleceğe yönelik beklentilerini hiçbir bireyle paylaşamayacaktır. Böyle bir durumun yaşanmaması için de bireylere ön yargı ile yaklaşılmamalı, ne anlatmak istedikleri dinlenmeli (Ceran, 2012:342) ve bireye konuşma yaparken nelere dikkat edilmesi gerektiği konusunda hem rehber olunmalı hem de açıklayıcı bilgiler verilmelidir. Çünkü her bireyin yaşam boyu öğrenme süreçlerinde model aldığı bir birey vardır. Bu bireyleri de gelecekte model alacak bireyler olacaktır. Yani yaşam boyu bireyler arasında bir etkileşim olması kaçınılmazdır. Önemli olan bireyin herhangi bir kaygı duymadan kendisini rahat ifade etmesi ve bu rahatlığı karşısındaki bireye de hissettirmesidir. Karşılıklı duygular içerisinde olan böyle bireyler işbirliği içerisinde olacak ve benmerkezci duygulardan uzak duracaktır (Vygotsky, 1998: 39).

Cinsiyetlerine göre, öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme sürecinde konuşma kaygılarına ilişkin görüşlerinde genelde anlamlı bir farklılaşma görülmemiş, 12 maddede kız öğretmen adaylarının katılım gösterdikleri, bir maddede katılım göstermedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlarda kız öğretmen adaylarının herhangi bir konuda konuşurken kaygı düzeylerinin yüksek olduğu özellikle hazırlık ve plan çerçevesinde hareket etmediklerinde bu kaygının daha da arttığı, farklı insanların jest ve mimiklerinin motivasyonlarına yansıdığı görülmüştür. Taş’a (2005) göre kaygı insanlarda bedensel, bilişsel, duygusal yönden değişimlere neden olmaktadır. Kaygılı bir birey karşısındaki bireylerle etkili bir iletişim sürecine girememekte ve amaçlarına ulaşmakta problemler yaşamaktadır (Andrade ve Williams, 2009:3; Seligman, Walker ve Rosenhan, 2001; Daly, Vangelisti ve Weber, 1995). Mesela, bireylerin en fazla yaşadıkları kaygılar topluluk önünde konuşmaktır. Çünkü bireyler konuşmaya başlamadan önce, konuşma esnasında ve sonrasında dinleyici grubunun kendisini değerlendirmesini ve eleştirmesini istememektedir (Beck ve Emery, 2006:273). Böyle bir durumdan kaçınmak içinde savunma mekanizmalarını kullanmaktadır. Oysaki bir plan ve program çerçevesinde çalışmalarını, konuşmalarını hazırlayan birey, bahsedilen durumlarla karşı karşıya kalmayacak, bu birey için topluluk, duygu ve düşüncelerin paylaşıldığı bir ortam olarak algılanacaktır. Her toplumun görmek ve yetiştirmek istediği insan profili bu olmaktadır. Özellikle öğretmenlerin böyle bireyleri yetiştirmesi beklenmektedir (Aktaş ve Gündüz, 2003: 257). Bunun içinde başta öğretmenin gerek konuşma gerek diğer becerilerle öğrencilerine model olması gerekmektedir. Öğretmenlik mesleğinin öneminin farkında olarak kendi öğrencilik dönemlerinde yaşadığı problemleri, başarılı olduğu alanları, öğretmenliğe ilk adım attığı eğitim sürecini sürekli sorgulamalıdır. Öğrenci ile empati kurması için bu önemli bir adımdır (Yüce, 2005). Mesela üniversite yıllarında topluluk karşısında bir sunu yaparken, yaşamış olduğu stresi, kaygıyı göz önüne bulundurarak öğrencilerine yaklaşmalıdır. Başka bir deyişle, öğretmen öğrenci ile aynı pencereden bakmalı, onların gelişimsel özelliklerini vs. dikkate almalıdır. Öğretmenin dikkate alması gereken diğer bir özellikte cinsiyet olmalıdır. Bunun sebepleri arasında kız ve erkek öğrencilerin olaylara tepkileri, kaygı düzeyleri, jest-mimiklerini kullanmaları bir birinden farklıdır. Bu farklılık yapılan birçok araştırmada görülmüş ve

araştırmalarda kızların olaylar karşısında kaygı düzeylerinin erkeklerden yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Alisinaoğlu ve Ulutaş, 2000).

Bölümlerine göre, öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme sürecinde konuşma kaygılarına ilişkin görüşlerinde anlamlı bir farklılaşma görülmemiş, üç maddede fen bilimleri öğretmen adaylarının katılım, bir maddede katılım göstermedikleri, iki maddede BÖTE öğretmen adaylarının kararsızım görüşüne, iki maddede sınıf öğretmen adaylarının katılım gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Başka bir deyişle, fen bilimleri öğretmenleri topluluk karşısında konuşma kaygısı yaşamadıkları, BÖTE öğretmen adaylarının duygu ve düşüncelerini başka insanlarla paylaşmada kaygı yaşadıkları, sınıf öğretmen adaylarının ise konuşma yaptıkları çevrenin önemli olduğu görülmüştür. Bölümlerde görülen bu farklılıkların temelinde, derste kullanılan yöntem-teknikler, araç-gereçler, dersin işleniş süreci, dersin içeriği, ders sorumlusunun öğretmen adaylarıyla iletişim süreci, çevre koşulları, vs olabilir. Arhan'ın (2007) yapmış olduğu araştırma bu sonucu destekler niteliktedir. Araştırmada konuşma eğitimi ile ilgili ders alan ve almayan öğretmen adayları arasında farklılıkların olduğunu vurgulamıştır. Konuşma eğitimi alan öğretmen adaylarının kendilerini rahat ifade ettiği ve kaygı düzeylerinin diğer öğretmen adaylarına göre daha az olduğu görülmüştür. Bu sebeple, eğitim fakültesinde öğrenim gören öğretmen adaylarının gelecekteki mesleklerini iyi bir şekilde uygulayabilmeleri için başta iletişimde önemli olan konuşma kaygılarının üstesinden gelmeleri gerekmektedir. Konuşma kaygısı olan bir Türkçe, Sınıf, matematik vs. öğretmeni başta öğrencisi ile sonra veli ve diğer yakın çevresiyle etkileşim içerisinde bulunmadığı gözlenecektir. Oysaki öğretmen topluma rehber olan kişidir. Dili açık, akıcı, anlaşılır bir şekilde konuşmalı, jest ve mimikleri ile öğrencisine model olmalıdır (Pehlivan, 2005:18; Babacan, 2007: 266).

Öneriler

- Bu çalışma nicel veriler üzerinden yapılmıştır. Farklı çalışmalarda nitel ve nicel karma yöntemler de kullanılabilir.
- Konuşma kaygısının öğretmen adaylarının gelecekteki öğretmenlik mesleğine etkileri araştırılabilir.
- Bu çalışma aday öğretmenler üzerinden yürütülmüştür. Farklı evren ve örneklem grupları üzerinde konuşma kaygıları ile ilgili araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Alisinaoğlu, F. ve Ulutaş, İ. (2000). Çocuklarda kaygı ve bunu etkileyen etmenler. *Milli Eğitim Yayınları Ankara*, 145.
- Andrade, M. and Williams, K. (2009). Foreign language learning anxiety in japanese efl university classes: physical, emotional, *expressive, and verbal reactions*, *sophia junior college faculty journal*. 29, 1-24.
- Aktaş, Ş. ve Gündüz, O. (2003). *Yazılı ve Sözlü Anlatım. Kompozisyon Sanatı, Konuşma*, Ankara: Akçağ Yayınları, s. 257.
- Arhan, S. (2007). *Öğretmen görüşlerine göre ilköğretim okulları ikinci kademedeki konuşma eğitimi (Ankara ili örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ayres, J. ve Hopf, T. (1993). *Coping with Speech Anxiety*. Nonwood, NJ: Ablex Publishing Corporation.
- Babacan, M. (2007). *Yazılı ve Sözlü Anlatım*. İstanbul: 3F Yayınevi.
- Beck, A. T. and Emery G. (2006). *Anksiyete bozuklukları ve fobiler bilişsel bir bakış açısı*. İstanbul: Litera Yayıncılık.
- Ceran, D. (2012). Türkçe öğretmeni adaylarının Konuşma Eğitimi dersine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies (JASSS)*, 5(8), 337-358.
- Çongur, R. (1999). *Güzel Söz Söyleme*. Ankara, TRT Yayınları.
- Daly, J. A. Vangelisti, A. L. ve Weber, D. J. (1995). *Speech Anxiety Affects How People Prepare Speeches: A Protocol Analysis of the Preparation Processes of Speakers. Communication Monographs*, 62, s. 383-397.
- Demir, T. ve Melanlıoğlu, D. (2014). Ortaokul öğrencileri için konuşma kaygısı ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences*, 47(1), 103-124.
- Güneş, F. (2013). *Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller*. (1. Baskı) Ankara: Pegem Akademi.
- Karasar, N. (1998). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.

- Katranç, M. ve Kuşdemir, Y. (2005). Öğretmen Adaylarının Konuşma Kaygılarının İncelenmesi: Sözlü Anlatım Dersine Yönelik Bir Uygulama. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2015) 415-445
- Kinay, İ. ve Özkan, E. (2014) Öğretmen Adayları İçin Konuşma Kaygısı Ölçeği (Öakkö) Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(5),1747-1760, Ankara-Turkey.
- Özbay, M. (2005). Sesle ilgili kavramlar ve konuşma eğitimi. *Milli Eğitim*, 33(168), Güz, 116-125.
- Pehlivan, K. B. (2005). Öğretmen adaylarının iletişim becerisi algıları üzerine bir çalışma. *İlköğretim-Online*, 4(2),17-23 (Erişim Tarihi: 22.09.2016, <http://ilkogretim-online.org.tr/vol4say2/v04s02m2.pdf>)
- Saban, A. ve Çoklar, A. N. (2013). Pre-service teachers' opinions about the micro-teaching method in teaching practise classes. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 12(2), 234-240.
- Seligman, M.E.P., Walker, E.F. ve Rosenhan, D.L. (2001). *Abnormal Psychology*, New York: W.W. Norton ve Company, Inc.
- Selvikavak, E. (2006). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde ileri düzeydeki öğrencilerin paragraf yazma becerisini geliştirme üzerine bir uygulama*. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dilbilim (Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi) Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Sevim, O. (2014). Effects of drama method on speaking anxieties of preservice teachers and their opinions about the method. *Educational Research and Reviews*, 9(18), 734-742.
- Taş, Y. (2006). *Kaygı nedir? Bilkent Üniversitesi Öğrenci Gelişim ve Danışma Merkezi, Bilkent*. www.bilkent.edu.tr/~dos/ogdm/b_sinavkaygi.html (Erişim tarihi:15.09.2016).
- Taşer, S. (2001). *Konuşma Eğitimi*. Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- Vygotsky, L. S. (1998). *Düşünce ve Dil*. (Çeviren: Semih Koray). İstanbul: Toplumsal Dönüşüm Yayınları.
- Yaman, H., Suroğlu Sofu, M. (2013). Öğretmen Adaylarına Yönelik Konuşma Kaygısı Ölçeğinin Geliştirilmesi. *TSA / YIL: 17 S: 3, Aralık 2013*
- Yaman, H. & Karaaslan, F. (2012). Konuşma becerisinin geliştirilmesinde beyin fırtınası tekniğinin etkisi: bir eylem araştırması. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(4-Fall), 545-563.
- Yüce, S. (2005). İletişim ve dil: yöntemler Avrupa dil portföyü Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 1(1), April, 81-88.
- Zorbaz, K.Z. (2010). *İlköğretim okulu öğrencilerinin yazma kaygı ve tutukluğunun yazılı anlatım becerileriyle ilişkisi*. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

EXTENDED ABSTRACT

The most important feature that distinguishes human beings from other living beings is the ability of language. Individuals who use their language skills can express their interests, needs or wishes by communicating with their surroundings. The effective use of these interests and desires depends on four basic language skills: speaking, listening, reading and writing. As human beings are social beings, these four basic skills are the most needed speech skills. Because, from the age of infancy, the individual tends to convey his/her needs, wishes or information and experiences that he/she has gained through listening to other individuals by talking. For this reason, mankind has been in a continuous communication environment and this communication environment has affected his speech ability. Some individuals may use these skills effectively while others may not. Because individual's speaking ability can be effected by many stimuli. These are family, mass media, developmental characteristics of the individual, teacher. Especially among these stimuli, teaching is the most important, and the society expects teachers to raise individuals who can express themselves and convey their emotions and thoughts to others. This expectation is increasing day by day according to changing society structure and changing student profile as teaching as a profession means raising new generations, leading society, playing important role in the development of the society. This duty and responsibility that the society puts on the teacher ensures that the teacher develops his/ her needs according to the conditions of the day before and after the service. In this raising process, it is important that the teacher has the skill of transferring his/her information that has been acquired by his/her before his/her service in a way that they can be understood and listened by everyone, and he/she guides

the new generation about how to use this skill. From this point of view, it poses the problem of investigating the opinions of teacher candidates regarding their speech concerns during the lifelong learning process.

The purpose of this research is to determine the opinions of teacher candidates regarding their speech concerns during the lifelong learning process. Under the framework of this fundamental objective, the following questions are to be answered.

1. How is the distribution of the opinions of teacher candidates regarding their speech concerns during the lifelong learning process.
2. Do the opinions about speech anxiety of candidate teachers during the life long learning process show a meaningful difference according to their gender, ?
3. Do the opinions about speech anxiety of candidate teachers during the life long learning process show a meaningful difference according to their departments?

The population of this study consists of the candidates' teachers of the Faculty of Education of Siirt University in the 2015-2016 academic year. The sample was constituted by 674 candidate teacher from Education Faculty Class of Basic Education; Turkish and Social Knowledge of Social Sciences and Turkish Education Department; Mathematics and Science in the Department of Mathematics and Science; Department of Computer and Instructional Technology Education Computer and Instructional Technology Teacher Teaching departments of the first, second and third and fourth grades, determined through random sampling. As a means of collecting data in the research, "speech anxiety scale" containing 33 items developed by Suroğlu Sofu (2012) has been applied on the students. In the reliability study of the scale, the Cronbach alpha reliability coefficient was taken as a reference and a value of .91 was found. According to this value, the scale shows a very reliable feature. 5-point Likert scale was used to rank the items of the scale. 1) I absolutely disagree, 2) I do not agree, 3) I am not sure, 4) I agree and 5) I absolutely agree as the scale items were handled independently to make detailed analyzes and interpretations on an item basis, no analysis related to the reliability of the scores obtained (such as the Cronbach Alfa internal consistency coefficient) was performed. Frequency, percentage, arithmetic average and chi-square were used in the analysis of the data.

It has been observed from the opinions of the candidate teachers on speech anxiety throughout the process of life time learning that candidate teachers have freely expressed their feelings and opinions, that gestures and mimics of listener group serves as feedbacks for the individual and that the missing information has made the level of anxiety high in the individual while speaking, that the individual has done some exercises to overcome speech anxiety and these exercises have increased confidence in the individual.

No significant difference between genders in the opinions of the candidate teachers on speech anxiety throughout the process of life time learning has been observed. It has been observed that the girl candidate teachers have agreed on 12 items and not agreed on 1 item. In these conclusions, it was observed that when the anxiety levels of female teacher candidates are high while giving speeches about any subject and their anxiety levels are even higher especially when they are not prepared in advance and do not follow a plan and the gestures of different people reflected on their motivation.

No significant difference between departments in the opinions of the candidate teachers on speech anxiety throughout the process of life time learning has been observed. It has been observed that the candidate teachers from science department has agreed on 3 items and not agreed on 1 item; the candidate teachers from computer and instructional technologies department has been not sure about 2 items and the candidate classroom teachers has agreed on 1 item. In other words, it was seen that while candidate teachers from science department do not have anxiety while speaking before the community, the candidate teachers from computer and instructional technologies department were worried about sharing their feelings and thoughts with other people and the classroom teacher candidates were affected by the environment where they are talking. On the basis of these differences seen in the departments, there may be the method-techniques, tools, materials used in the course, the process of the course, the content of the course, the communication process between the candidate teachers and their academics etc.

- This study was conducted on quantitative data. For different studies, qualitative and quantitative mixed methods may be adapted.
- The effects of speech anxiety on future teacher professions of teacher candidates may be studied.
- This study was conducted on candidate teachers. Further researches can be made on the speech anxiety on different population and sample groups.